

สะฟ้านกัณ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Sambucus javanica* Reinw.

ชื่อสามัญ : Javanese Elder.

วงศ์ : Sambucaceae

ชื่ออื่น : น่อ (ละว้า - เชียงใหม่) ; เล่งแคะปลี่ (กะเหรี่ยง - แม่ฮ่องสอน); จิกุกเช่า (จีน-แต้จิ๋ว)

สะฟ้านกัณ เป็นไม้พุ่ม สูงประมาณ 3 เมตร รากแก้วใหญ่ มีรากฝอยไม่มากนัก กิ่งก้านเป็นเหลี่ยม ผิวเรียบ ไม่มีขน แตกกิ่งก้านสาขามาก ใบออกตรงข้ามกัน พบขึ้นตามป่าละเมาะและภูเขาทางภาคเหนือและภาคใต้

ใบ เป็นใบประกอบรูปขนนก มีใบย่อย 5-9 ใบ ตัวใบลักษณะรียาว ปลายแหลม ยาว 8-15 ซม. กว้าง 3-5 ซม. ฐานใบมนเบี้ยวข้างหนึ่ง ขอบใบมีรอยหยัก ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างมีสีเขียวอ่อนทั้ง 2 ด้าน ไม่มีขน ที่เส้นใบมีขนสั้น ๆ ก้านใบร่วมยาวประมาณ 3 ซม. ไม่มีหูใบ ใบย่อยมีก้านใบสั้นหรือแทบไม่มีเลย

ผล กลม รี สุก แล้ว จะเป็น สี แดง มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3-4 มิลลิเมตร

สะฟ้านกัณ

Sambucus javanica Reinw.

ดอก ออกเป็นช่อคล้ายร่มที่ปลายก้าน ช่อดอกมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 20 - 30 ซม. มีขนสั้น อ่อนนุ่ม ดอกย่อยมีสีขาว ออกเหลืองอ่อน กลีบเลี้ยง

ส่วนล่างติดกัน ส่วนปลายแยกเป็น 5 กลีบ รูปสามเหลี่ยม กลีบดอกมี 5 กลีบ ลักษณะกลมรี ปลายแหลมมน เกสรตัวผู้มี 5 อัน มีก้านเกสรสั้น มีอับเรณูยื่นพ้นมาจากกลีบดอก ก้านเกสร ตัวเมียมี 1 อัน อ้วนสั้น ปลายเป็นตุ่มมีหยดน้ำหวานสีเหลืองติดอยู่

ส่วนที่ใช้ประโยชน์ ผล ดอก ต้น และราก ใช้เป็นยา

สรรพคุณ

ต้นและราก รสขมเปรี้ยว ทำให้เลือดไหลเวียนดี แก้ปวดข้อ บวม ไตอักเสบ บวม หน้า บิด ดีซ่าน หลอดลมอักเสบเรื้อรัง ผดผื่นคันมีน้ำเหลือง ฟกช้ำจากการหกล้ม กระแทบกระแทก และช่วยต่อกระดูก บรเทศาปวดในรายกระดูกหัก

ผลสด ทำให้เข้า ถู ทาหูด บริเวณแขนขา

การขยายพันธุ์ : เป็นพรรณไม้กลางแจ้ง เจริญเติบโตได้ดีและเร็วมากในดินที่มีความร่วนซุย ชอบความชื้นปานกลาง ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด